

(ก)

ชื่อโครงการ : ปัญหาการปรับตัวและวิธีแก้ไขของนักเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัย : มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ

: วริศรา ศรีสวัสดิ์

สถานที่ทำงาน : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปี : 2538

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัว วิธีแก้ไข และผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหานักเรียนประถมศึกษา เปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวและความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 343 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน แบบวัดปัญหาการปรับตัว วิธีแก้ไข และผลที่เกิดจากการแก้ไข แบบวัดความสามารถในการปรับตัว และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยปัญหาการปรับตัว และผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหา หาค่าร้อยละของวิธีแก้ไขปัญหา เปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวและความสามารถในการปรับตัว ของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว และในกรณีที่พบความแตกต่างได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ และหากกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปร เป็นขั้น ๆ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการปรับตัวน้อย โดยพบว่า ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว เป็นปัญหาที่พบบ่อยกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาคือ ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์กับครู ตามลำดับ เมื่อ

(ข)

แยกพิจารณาปัญหาการปรับตัวที่นักเรียนประสบมากที่สุดในแต่ละด้าน ปรากฏว่าปัญหาการปรับตัวด้านครอบครัว คือ การเข้มงวดกวดขันของพ่อแม่ ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน คือ การแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู คือ การปฏิบัติของครูต่อนักเรียนแต่ละคนไม่เสมอภาค ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน คือ การถูกเพื่อนล้อเลียนและกลั่นแกล้ง ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว คือ การมีอารมณ์ไม่มั่นคง

2. นักเรียนประถมศึกษาแก้ไขปัญหาการปรับตัว โดยใช้วิธีแก้ไขปัญหา 4 วิธี คือ การยอมรับสภาพ การปรับปรุงตนเอง การหาเหตุผลให้ตัวเองสบายใจ และการจัดการกับปัญหาโดยตรง แต่วิธีแก้ไขปัญหานักเรียนใช้มากที่สุด คือ การปรับปรุงตนเอง

3. นักเรียนประถมศึกษาแก้ไขปัญหาการปรับตัวได้ค่อนข้างประสบความสำเร็จ โดยแก้ไขปัญหาคือความสัมพันธ์กับครูได้ผลดีกว่าด้านอื่น ๆ

4. เมื่อพิจารณาปัญหาการปรับตัวตามแบบของการอบรมเลี้ยงดู พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทันสนุอย่างเดี่ยว ประสบปัญหาการปรับตัวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบให้พึ่งตัวเองร่วมกัน ประสบปัญหาการปรับตัวน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองอย่างเดี่ยว ประสบปัญหาการปรับตัวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

5. เมื่อพิจารณาความสามารถในการปรับตัว พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทุกแบบมีการปรับตัวอยู่ในเกณฑ์ดี และยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบให้พึ่งตัวเองร่วมกัน มีการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง มีการปรับตัวได้น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) และ 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบให้พึ่งตัวเองร่วมกัน มีการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง และแบบรักสันทันสนุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

(ค)

6. การทำนายความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบต่าง ๆ พบว่า 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน และแบบให้พึ่งตัวเอง ร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวโดยรวมของนักเรียนได้ 34.24% 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบรักสนับสนุน ร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านครอบครัว และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ 24.52% และ 19.03% ตามลำดับ 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบให้พึ่งตัวเอง ร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับครูได้ 20.98% และ 13.92% ตามลำดับ และ 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวได้ 15.65%

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ครู บิตา มารดา และผู้เกี่ยวข้องควรเอาใจใส่และให้ความสนใจปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว และวิธีแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู 2) บิตา มารดา และผู้ปกครองควรอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบใช้เหตุผลควบคู่กับแบบให้พึ่งตัวเอง 3) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาอิทธิพลของความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองของนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่มีต่อปัญหาการปรับตัว และความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน รวมทั้งศึกษาผลของการใช้แบบฝึกการแก้ปัญหการปรับตัวด้านต่าง ๆ แก่เด็กในแต่ละระดับ

Title : Elementary School Students' Adjustment Problems and
Methods of Problem Solving

Researcher : Mallawee Adulwatthanasiri
Varisara Srisawat

Office : Faculty of Education, Khon Kaen University

Year : 1995

ABSTRACT

The objectives of this research were to (i) study the elementary school students' adjustment problems, methods of problem solving and their consequences; (ii) to compare the adjustment problems and the ability in adjustment between different patterns of child-rearing practice and (iii) to study the variables related to the ability in adjustment of the students who had different patterns of child-rearing practice.

The samples consisted of 343 students from Prathomsuksa 5 and 6 of the academic year 1994. They were selected from the elementary school in Khon Kaen municipality area by two-stage sampling. The instruments were (i) a student background questionnaire, (ii) an adjustment problems test including methods of problem solving used and the results, (iii) an ability in adjustment test, and (iv) a child-rearing practices test. Mean, percentage, one-way analysis of variance, Newman Keuls and Stepwise Multiple Regression Analysis were used for the analysis of the data.

The results obtained were as follows :

1. The elementary school students in this study had low level of adjustment problems. The problems found in this study were arranged from the most to the least respectively, these problems concerned with the following domains : personality, academic, family, peer relationship and teacher-student relationship. The greatest problems in these domains were listed in the following orders. The problem in the family domain was parents' restriction. The problem in the academic domain was the students' inability to manage their time. The problem in the teacher-student relationship domain was teachers' injustice. The problem in the peer relationship domain dealt with friends' teasing and bullying. Lastly, the problem in personality domain was students' unstable emotions.

2. Four methods of problem solving used by the students in this study were inaction, self-correction, defensive coping and direct coping. In comparison the most often used method was self-correction.

3. The elementary school students solved the adjustment problems quite well. However, the teacher-student relationship domain was better solved than the others.

4. When taking the patterns of child-rearing practice into considerations, the data revealed that the students with love-oriented practice had more adjustment problems than the others. Whereas the students with reasoning-oriented practice together with self dependent-oriented practice had the least adjustment problems. Moreover, the students with self-dependent oriented practice had more adjustment

problems than those with reasoning-oriented practice. This difference is significant at greater than .05.

5. In terms of the ability in adjustment, it was found that all students with any patterns of child-rearing practice had good adjustment ability. However, the students with reasoning-oriented practice together with self dependent-oriented practice had better ability in adjustment than the others. Whereas the students with self dependent-oriented practice had the least ability in adjustment.

The comparison of ability in adjustment based on the patterns of child-rearing practice revealed the following results. (i) The students with reasoning-oriented practice had better ability in adjustment than those with self dependent-oriented practice with a .05 level of significance. (ii) The students with reasoning-oriented practice together with self dependent-oriented practice had better ability in adjustment than those with self dependent-oriented practice and those with love-oriented practice. This difference is significant at greater than .05.

6. In terms of the prediction of the students' ability in adjustment, four findings were discovered. (i) The cooperation of reasoning-oriented, the love-oriented and the self dependent-oriented practices were the significant predictors of the students' ability in general adjustment at 34.24%, (ii) The reasoning-oriented and love-oriented practices were the collectively significant predictors of the students' ability in adjustment in family domain and peer relationship domain at 24.52% and 19.03% respectively. (iii) The reasoning-oriented and self dependent-oriented practices were the mutually significant

predictors of the students' ability in adjustment in academic domain and teacher-student relationship domain at 20.98% and 13.92% respectively. (iv) The reasoning-oriented practice was the significant predictor of the students' ability in adjustment in personality domain at 15.65%

Three important recommendations based on the results from this study are provided. First, the adjustment problems in personality domain and the problem solving in teacher-student relationship should be attended and concerned by teachers, parents and related persons. Secondly, the reasoning-oriented practice and the reasoning-oriented practice together with self dependent-oriented practice should be emphasized by parents and guardians. Thirdly, further study should be carried out in order to discover more obvious correlation between objective factors and adjustment ability. Such agents as self-concept, the interaction between teacher and those students with the adjustment problem and the ability in adjustment should be focused on. In addition, the results of the adjustment practice in various domains of the students at different levels should be studied.